

ASV Tieslietu departaments aktīvi rīkojas, lai likvidētu koksnes kontrabandas tīklus

Avoti: ASV informācijas vietnes un LMSP

ASV Tieslietu departaments, - *U.S. Department of Justice – DOJ*, pieņem darbā īpašus nelegālās koksnes kontrabandas izlūkošanas speciālistus un atsāk aktīvu sadarbību ar Indonēziju, Vjetnamu un Indiju tiesību aizsardzības jomā. Šie pasākumi liecina par ASV aktīvāko rīcību nelegālās koksnes tirdzniecības apkarošanā kopš **Lacey Act* likuma grozījumu pieņemšanas.

Tieslietu departaments ir izveidojis savu pirmo specializēto koksnes kontrabandas novēršanas izlūkošanas vienību, iekļaujot tajā divus īpaši sagatavotus speciālistus, kas strādās Vides un dabas resursu nodaļā. Vienlaikus amerikāņi atsāk pārrobežu sadarbības programmu ar Indonēziju, Vjetnamu un Indiju, lai cīnītos pret starptautiskajiem koksnes kontrabandas tīkliem, kuru apgrozījums ik gadu sasniedz milzīgus apjomus. To vērtība tiek lēsta no 52 līdz pat 157 miljardiem dolāru. ASV Tieslietu departamenta Vides un dabas resursu nodaļas – *ENRD*, ģenerālprokurora vietnieks Adams Gustafsons to apstiprināja, paziņojot par vēsturisko lēmumu Vašingtonā notikušajā *TIMBER* darba grupas apaļā galda diskusijā.

Koksnes kontrabandas novēršanas izlūkdienesta darbinieki ir pirmie šāda profila speciālisti ASV Tieslietu departamenta vēsturē. Viena amata vieta tiek finansēta tieši no meža nozares līdzekļiem. Nozare iesaistās šajos pasākumos, lai cīnītos pret nesamērīgo konkurenci, ko rada sankcionētā krievu koksne, kas nonāk tirgū pateicoties ķīniešu starpnieku aktivitātēm.

Starpinstitūciju grupu, kas oficiāli saucās - *Timber Interdiction Membership Board and Enforcement Resources Working Group*, veido *ENRD* kopā ar Lauksaimniecības, Iekšzemes drošības un Iekšlietu departamentiem. Grupa tika izveidota 2023. gada aprīlī *Earth Week* ietvaros, lai optimizētu koordināciju starp federālajām

aģentūrām, kas izmeklē sarežģītus noziedzīgus nodarījumus kokmateriālu tirdzniecības sektorā.

Jāuzsver, ka nelegālā mežizstrāde ir trešais ienesīgākais business starptautiskajos kriminālajos tīklos, - pēc ieroču un narkotiku tirdzniecības. ASV meža un kokapstrādes nozares uzņēmumi ik gadu zaudē 500 miljonus dolāru eksporta apjoma samazināšanās un cenu spiediena dēļ, - tā liecina ASV Meža dienesta pētījums.

“Kokmateriālu kontrabanda nav noziegums bez upuriem,” ģenerālprokurora vietnieks A.Gustafsons norādīja apspriedē, piebilstot, ka nelikumīgi gūtie ienākumi no šī biznesa finansē teroristu organizācijas un narkokartelus, vienlaikus liekot ciet milzīgus zaudējumus likumpaklausīgiem uzņēmumiem, kuri atrodas neizdevīgā konkurences situācijā pret noziedzīgiem konkurentiem. Nelegālā biznesa struktūras aktīvi darbojas caur fiktīvu uzņēmumu tīkliem.

Saskaņā ar uzsākto koksnes kontrabandas apkarošanas izpildes programmu abi izlūkošanas speciālisti strādās *ENRD* Vides noziegumu nodaļā. Viņi izmeklēs koksnes kontrabandas lietas līdzās narkotiku un ieroču kontrabandas operācijām, un ASV Tirdzniecības pārstāvja birojs līdzfinansēs vēl vienu amatpersonu, kas specializēsies tirdzniecības krāpšanas shēmās. *ENRD* izmanto arī resursus, kas paredzēti Tirdzniecības krāpšanas darba grupai. To pagājušajā gadā izveidoja ASV Tieslietu departaments prokurora Kodija Herčes vadībā.

Kamēr ASV tiek pastiprināta likuma piemērošana valsts iekšienē, ģenerālprokurora vietnieks A.Gustafsons paziņoja, ka Indonēzijā šī gada jūnijā noslēgsies īpašs semināru cikls, kas tika organizēts sadarbībā ar valdības amatpersonām un neatkarīgajiem mežu kontroles speciālistiem. Maija mēnesī Vjetnamā un Indijā atsāksies tirdzniecības likuma piemērošanas programmu aktivitātes, lai palīdzētu vietējiem tiesībsargiem izskatīt lietas, kas saistītas ar ASV likuma piemērošanas instrumentiem, kas vērsti pret starptautiskajām nelegālās koksnes piegādes ķēdēm.

A.Gustafsons īpaši pievērta uzmanību 2024. gadā izskatītajai t.s. *Miami Quintan* lietai, kurā uzņēmēju pāris izvairījās no 42 miljonu dolāru nodokļu samaksas. Uzņēmēji importēja Ķīnā ražotu saplāksni, kas bija ražots no sankcionētās Krievijas koksnes. ASV lekšzemes drošības dienests uzsāka izmeklēšanu, kad saņēma cita uzņēmēja ziņojumu par iespējamu likumpārkāpumu. Pārim tika

piespriests 57 mēnešu cietumsods federālajā cietumā. Tas ir līdz šim visbargākais sods *Lacey Act* piemērošanas spriedumu vēsturē. Par nelegālās koksnes plūsmām ASV rakstījām iepriekš: <https://www.lmsp.lv/nelegali-iegutie-kokmateriali-no-brazilijas-ir-visur-> un <https://www.lmsp.lv/krievijas-finiera-eksports-uz-asv-sasniedz-rekordlielus-apjomus>

Prezidenta Trampa administrācija 2025. gada 1. martā izdeva izpildrīkojumu Nr. 14223 ar ko ir koksne ir noteikta kā kritisks valsts drošības materiāls, tādējādi kokmateriālu kontrabandas apkarošanai piešķirot tādu pašu izpildes prioritāti kā ieroču tirdzniecības un terorisma finansēšana apkarošanai. Ģenerālprokurora vietnieks Adams Gustafsons uzsvēra, ka aizsargāto koku sugu koksnes nelikumīga importēšana sistemātiski grauj vietējās rūpniecību, vienlaikus finansējot starptautiskos noziedzīgos tīklus.

ASV bija pirmā valsts, kas kriminalizēja augu starptautisko kontrabandu, kad Kongress 2008. gadā grozīja *Lacey Act* likumu. Kopš tā laika Austrālija, Eiropas Savienība, Japāna un Apvienotā Karaliste ir pieņēmušas līdzīgus tiesiskos regulējumus. A.Gustafsons norādīja, ka ASV saglabās arī turpmāk globālo līderību kokmateriālu kontrabandas lietu izskatīšanā un šīs noziedzīgās sistēmas sagraušanā.

**Lacey Act jeb Līsiņa likums, kas tika pieņemts ASV 1900. gadā, cīnās pret nelikumīgi iegūtu savvaļas dzīvnieku, zivju vai augu tirdzniecību. 2008. gada ASV Lauksaimniecības likums grozīja Lacey Act un paplašināja aizsardzību plašākam augu un augu produktu klāstam, padarot nelikumīgu noteiktu produktu importu bez importa deklarācijas.*